

Silvo Šinkovec

Preobremenjenost

Otroci so preobremenjeni, šolske torbe pretežke, preveč je ur, preveč preverjanja znanja. S temi in podobnimi trditvami 'uporniki' oporekajo devetletki. Ker ni bilo ne sodelovanja ne soglasja v času oblikovanja preнове šole, nezadovoljstvo ostaja. Ob izvajanju pa se kažejo resnične težave. Ne čudimo se uporu proti devetletki.

Kako je s preobremenjenostjo? Zdi se mi prav, da otroke zaposlimo. Če ne delajo smiselnih stvari, poiščejo nesmiselne. Če staršev ni doma, naj bo otrok raje v šoli zaposlen z dogovorjeno dejavnostjo. Zato število ur v šoli ni merilo obremenjenosti. Pomembno je, s čim so te ure napolnjene in kako se otroci počutijo.

Menim, da so šolski učbeniki preobsežni in da bi otroke radi naučili velikih znanosti, ko so zanje še premajhni. S tem mislim na številne znanstvene pojave, ki jih ne razumejo in zato hitro pozabijo; na velike teme, ki jim niso kos (sociološke analize, primerjanje religij, filozofska vprašanja, literarni tokovi itd.). Otrok se seveda mora spopadati npr. z etičnimi dilemami, toda na njemu primeren način. Prav je, da se srečuje npr. z religijami, vendar ne z abstraktnimi racionalnimi sociološkimi definicijami, ampak preko odnosa s tistimi v razredu, ki drugače verujejo kot on, pa tudi tako, da sam lahko pove, kako doma praznuje, kako molijo itd. Religijo naj odkriva skozi življenje, ne preko abstraktnih pojmov, strpnosti naj se uči v odnosu do sošolcev in do profesorjev. Šola naj ne bo umeten konstrukt nekoga od zunaj in od zgoraj, kot še vedno doživlja šolo vse preveč ljudi, ampak nekaj naravnega, življenjskega, del okolja in kulture, v kateri otrok živi.

Najbolj pa lahko otroke bremenijo odnosi. Učitelji so prehladni in marsikje otrokom odtujeni. Tudi vrstniški odnosi so včasih nasilni, poniževalni, zlasti pa tekmovalni. Takšno okolje duši, pritiska k tlom in jemlje samozavest. Če pa je okolje prijetno, varno, toplo in ustvarjalno, se otrok dobro počuti. Rad je tam, saj razvija svojo osebnost in svoje sposobnosti. Živi ustvarjalno. Takšno ozračje ustvari kakovostni odnosi: med učitelji in učenci, med učitelji in starši, med vodstvom šole in pedagoškimi delavci, med šolo in ministrstvom. Kultura odnosov otroke razbremeni. Nasprotno pa agresivni, poniževalni, arogantni, zahrbtni, samopašni odnosi s strani staršev, šole ali vrstnikov ranijo, blokirajo in otroke prizadenejo. Če otrok doživlja fizično ali čustveno nasilje, če v šoli ni sproščen, če se ne uči živeti in sodelovati v skupnosti, če se ne uči razmišljati in ustvarjati, potem je s šolo nekaj zelo narobe. Če se otrok v šoli ne more z nikomer pogovoriti, ko ga sošolec izsiljuje, ko mu nekdo vsiljuje drogo, ko ga nekdo spolno nadleguje ali zlorablja v propagandne namene, takrat je čas, preživeti v šoli, težek čas. Prav tako se otrok čuti obremenjenega doma, če tam ni nikogar, ki bi ga slišal, se zanj zavzel, ga potolažil, mu razjasnil in mu tudi postavil mejo ter zahteval, da izpolni svoje obveznosti.

Otroci so preobremenjeni, če v šoli pridobivajo le znanje, ne učijo pa se živeti v skupnosti in se ne učijo biti. Ob ugovorih devetletki je pravi čas, da odgovorni razložijo, kako so cilji Unescove komisije operativno vključeni v devetletko. Z dejstvi, z ovrednotenjem, ki bo nevtrarno, svobodno in vsebinsko. To prepriča. Vse, kar je vsiljeno, cenzurirano in kontrolirano, ne prepriča. Prepriča resnica. Iščimo jo skupaj. Zaradi otrok, ki so naši in jih imamo radi in so vredni najboljšega. To pa predpostavlja globoko spoštovanje in svobodo, ki pusti dihati.